

Burgas pļavu atjaunošana notiek divu projektu ietvaros:

“Palienu pļavu atjaunošana Eiropas Savienības sugām un biotopiem”

Projekta norises laiks: 2004.-2008. gads

Finansētāji: Eiropas Komisijas LIFE-Daba programma, Apvienoto Nāciju Organizācijas Attīstības programma, Pasaules Vides fonds, Latvijas Vides aizsardzības fonds, Latvijas Republikas Vides ministrija

Norises vietas: 15 īpaši aizsargājamas dabas teritorijas - *Natura 2000* vietas visā Latvijā

Projekta mērķis: bioloģiski vērtīgāko palienu pļavu atjaunošana un to ilgtspējīgas apsaimniekošanas veicināšana

Īsteno: Latvijas Dabas fonds

“Bioloģiskās daudzveidības aizsardzība Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā”

Projekta norises laiks: 2004.-2009. g.

Finansētāji: Apvienoto Nāciju Organizācijas Attīstības programma, Pasaules Vides fonds

Norises vieta: Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts

Projekta mērķis: pilnveidot Latvijas aizsargājamo dabas teritoriju bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas praksi un ieviest bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas principus un praksi ZBR teritorijas plānošanā, apsaimniekošanā un ilgtspējīgā izmantošanā

Īsteno: Apvienoto Nāciju Organizācijas Attīstības programma

Sadarbības partneri: Dabas aizsardzības pārvalde, Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts, Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 22 pašvaldības, tai skaitā, Valkas rajona Valkas pagasta padome

Natura 2000 - Eiropas aizsargājamo dabas teritoriju tīkls
Natura 2000 ir vienots aizsargājamo teritoriju tīkls visās Eiropas Savienības dalībvalstīs, kurā iekļauj teritorijas, kas nozīmīgas dažādu īpaši aizsargājamo augu un dzīvnieku sugu aizsardzībai un saglabāšanai. *Natura 2000* teritoriju tīkls aizņem 20 % no Eiropas Savienības valstu kopējās teritorijas (Latvijā - 11,9 % no valsts teritorijas, iekļaujot pavisam 336 īpaši aizsargājamās dabas teritorijas).

i Noderīga informācija

Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta administrācija

Rīgas iela 10a, Salacgrīva, LV-4033
Tālr. +371 4071408

Valkas Tūrisma informācijas centrs

Rīgas iela 22, Valka, LV-4701

Tālr. +371 64725522

Valkas pagasta padome

Tālavas iela 66, Valka, LV 4701

Tālr. +371 64781371

Izdevējs: Latvijas Dabas fonds
Projekts „Palienu pļavu atjaunošana Eiropas Savienības sugām un biotopiem”
Projekts „Bioloģiskās daudzveidības aizsardzība Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā”
Projektu vadītāji: Inga Račinska, Otars Opermanis
Teksts: Ilze Salna
Konsultanti: Ainārs Auniņš, Andris Klepers, Aija Jakubovska
Foto: Ainārs Auniņš, Arto Juvonens, Mārtiņš Kalniņš, Andris Klepers, Aivars Petriņš, Jānis Stommers
Karte: sagatavota, izmantojot Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras topogrāfisko karti
Māksliniece: Kristīna Bondare
Iespiests tipogrāfijā “Citrons”
www.ldf.lv

Nature Reserve “Burga Meadows”

The Burga Meadows Nature Reserve covers a stretch of the Seda floodplain by Lugaži in Northeastern part of Latvia measuring about two kilometers in length and one kilometer in width.

The nature reserve encompasses drained meadows, brushwood and scattered patches of forest on both banks of the river. The key objective for establishing the reserve is to conserve the river floodplain meadows of European importance and to protect the threatened bird species - the Corn Crake and the Great Snipe.

Biodiversity in the Burga floodplain meadows was negatively affected by drainage works.

Dredging and digging of the Seda riverbed taking place in the 50s and 60s of the 20th century. This has resulted in a decreased amount and duration of flooding in the floodplains, and has fostered formation of shrubs along drainage ditches.

The protection of the Burga floodplain meadows is essential for maintaining the population of Corncrake *Crex crex* and Great Snipe *Gallinago media* in Europe

Nature Values and Management

Situated among agricultural lands and larger forest areas, the Burga meadows is a safe haven for many birds and plants favoring open landscapes. The reserve is adorned by the Early Marsh Orchid and the Lesser Butterfly Orchid that has become quite rare across Latvia. Large numbers of the Great Snipe and the Corn Crake are nesting here. The floodplain meadows are used for feeding by the Lesser Spotted Eagle and the

Nightjar; the Short-eared Owl has been on occasion seen here while the Rails Spotted Crake has been heard. All together, 12 species of protected birds have been registered at the site. The meadows are particularly favored by various butterfly species; some 167 species have been found here.

For the Burga meadows it is actually very important that a regular, nature-friendly management takes place. In 2004, the Latvian Fund for Nature started restoration of the Burga meadows, backed by international funding. Land managers in the floodplain removed bushes to allow for annual mowing of the biologically valuable meadows. 80% of the reserve consists of biologically valuable grasslands and their longterm management is supported by agro-environmental subsidies of the European Union.

Management activities

To improve the habitats and provide favourable conditions for rare and protected flora and fauna species, the Latvian Fund for Nature has prepared a management plan for the nature reserve “Burga Meadows”. The planned management measures include removing shrubs and mowing or grazing of the meadows. To mitigate the impact of drainage, removing of some drainage ditches and constructing dams are envisaged.

Baltic Marsh-orchid *Dactylorhiza baltica* is one of special nature values in the Burga nature reserve

The meadows host a wide variety of wildlife

Īpaši
aizsargājama
dabas
teritorija

Burgas pļavas

DABAS LIEGUMS / NATURE RESERVE

International Importance of Burga Meadows

The specific natural values of the Burga meadows were essential for including them in the network of internationally protected nature areas. The meadows are named a *Natura 2000* site and an internationally important bird area.

Dabas liegums “Burgas pļavas”

Dabas liegums “Burgas pļavas” izveidots 2004. gadā. Tas atrodas Valkas rajona Valkas pagastā un aizņem 183 ha lielu platību. Dabas liegums ietilpst Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā un ir viena no Eiropas aizsargājamo dabas teritoriju tīkla *Natura 2000* vietām Latvijā.

Burgas pļavas, kas ietver Sedas upes augšteces posmu, pļavas, krūmājus un atsevišķus meža pudurus abos upes krastos, ir arī starptautiski putniem nozīmīga vieta. Kopumā lieguma teritorijā novērotas 16 īpaši aizsargājamās puņu sugas, bet nozīmīgākā Burgas pļavu vērtība ir Eiropā strauji izzūdošais ķikuts, - tā aizsardzība ir lieguma izveidošanas galvenais mērķis. Burgas pļavas ir viena no nozīmīgākajām sugas atradnēm Latvijā un otrā nozīmīgākā Ziemeļvidzemē.

Burgas putni

Ķikuti pēdējo gadsimtu laikā piedzīvojuši vienu no dramatiskākajām ligzdošanas areāla izmaiņām Eiropā. Tā rietumu robeža atkāpusies no Nīderlandes 19. gadsimta sākumā līdz Polijas austrumdaļai patlaban. Ornitologi lēš, ka Latvijā ligzdo 200 - 300 pāri ķikutu. Latvijā ķikutiem vispiemērotākās vietas ir palieņu pļavas, kur ikgadējie pavasara palī un augsts ūdens līmenis augsnē nodrošina augsnes mitrumu un iridenu, kā arī slieku blīvumu tajā, kas ir ķikutu galvenā barība.

Burgas pļavu dabas liegumā atrodas lielākais zināmais ķikutu riests Valkas rajonā, te ligzdo 12 - 18 ķikutu pāri.

Burgas pļavas kā barošanās vietu izmanto ES īpaši aizsargājamais mazais ērglis *Aquila pomarina*

Ķikuts *Gallinago media* barojas gandrīz tikai ar sliekām, ko iegūst, durot garo knābi augsnē

Burgas pļavas ir nozīmīga ligzdošanas vieta griezēm *Crex crex*. Burgas pļavās ligzdo 15 - 25 griežu pāri

Dabas liegumā dominē palieņu pļavas, kas nodrošina dzīves vietu neskaitāmām augu un dzīvnieku sugām. Ilgus gadu desmitus tās nopietni ietekmējusi meliorācija

Meliorācijas ietekme un tās novēršana

Dabas lieguma teritorija izsenis izmantota kā pļavas. 1927. gada topogrāfiskajās kartēs redzams, ka Sedas un Rikandas satekā atradušās ļoti plašas slapjas pļavas, kas tikpat kā nav bijušas meliorētas. Meliorācija, kas būtiski ietekmējusi pašreizējo lieguma teritoriju un tā apkārtni, veikta 20. gadsimta vidū un otrajā pusē - pārrakta un iztaisnota Sedas gultne, izveidotas meliorācijas grāvju sistēmas abos upes krastos, pārrakta un iztaisnota arī Rikanda. Tas samazināja palus un palu ilgumu palienē, sekmēja krūmu joslu veidošanos gar grāvjiem un pļavu aizaugšanu. Tieši meliorācija ir viens no galvenajiem negatīvajiem faktoriem, kas būtiski traucē pļavās ligzdojošajiem putniem, jo samazina un izmaina tiem nepieciešamo vidi.

Augu valsts

Lielāko daļu dabas lieguma teritorijas aizņem dažāda tipa pļavas. Burgas pļavās sastopamas tipiskas palieņu pļavu, mēreni mitru un mitru pļavu augu sugas, kā arī zemo kārkļu krūmājiem, bērzu mežiem un lēni tekošām upēm tipiskas augu sugas.

Upes palienes pļavās dominē slaidais grīslis un iesirmā ciesa, ciņusmilgas, parastās vīgriezies, pļavas lapsastes. Meliorētās pļavas ir sugām nabadzīgākas, tajās vairāk sastopamas lielās nātres un meža suņuburkšķi.

Mēreni mitrajās pļavās augāju veido kamolzāle, pūkainā pļavauzīte, pļavas āboliņš, ziemeļu madara, bet sastopama arī īpaši aizsargājamā dzegužpirkstīte.

Burgas pļavu apsaimniekošana, par prioritāti izvirzot dabas aizsardzības intereses, atsākusies 2005. gadā, - pļavas atkal tiek pļautas, tiek izcirsti krūmi, atjaunojot tipisko palienes ainavu un tā nodrošinot piemērotus dzīves apstākļus pļavu augiem un putniem

Mitrajās pļavās pavasarī zied Eiropas saulpurenēs *Trollius europaeus*

Savukārt pļavās ar mainīgu mitruma režīmu līdzās pļavas vilkmēlēm, zilganajām seslērijām un purva gandrēnēm atrodama vēl viena dabas lieguma augu valsts īpašā vērtība - naktsvijole.

Smaržīgā naktsvijole *Platanthera bifolia*. No naktsvijoles sēkļiņas iesēšanās līdz jaunā auga uzziēšanai var paiet pat astoņi līdz desmit gadi

Stāvlapu dzegužpirkstīte *Dactylorhiza incarnata*, viena no Latvijas orhideju dzimtas sugām, sastopama arī Burgas pļavās

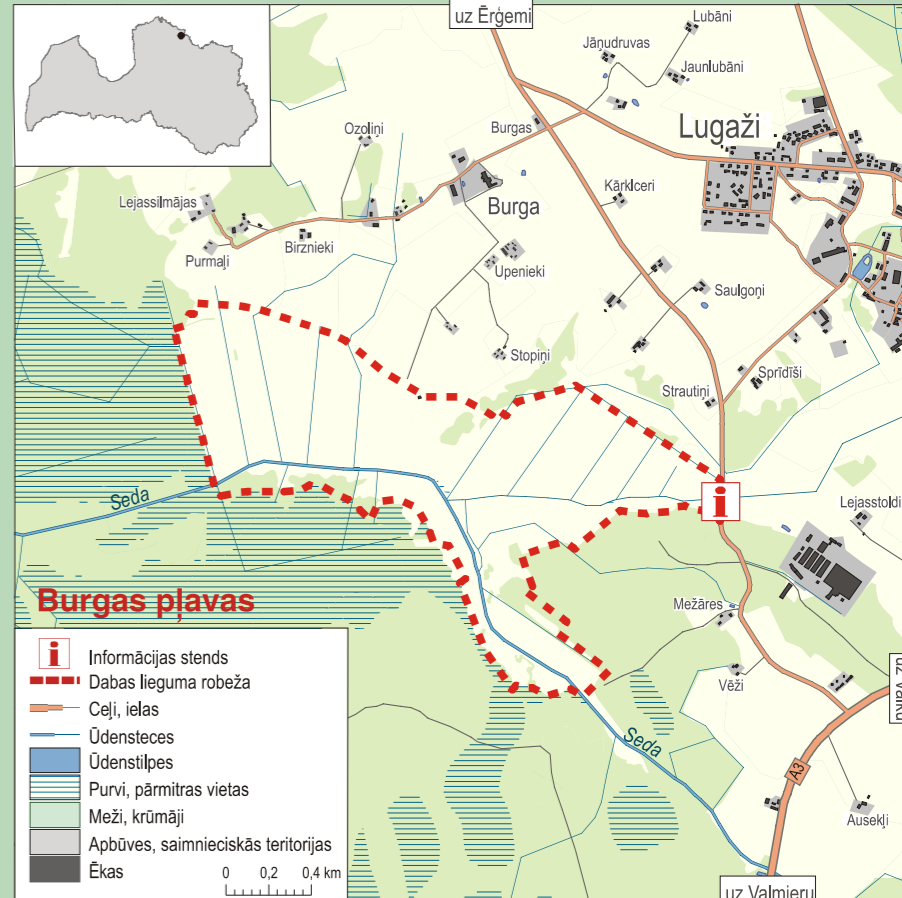
Bezmugurkaulnieki Burgas pļavās

Līdz šim pētnieki Burgas pļavu dabas liegumā uzskaitījuši 167 tauriņu sugas. Vairākas no tām, piemēram, spogulīšu resngalvītis, veroniku spalvspārnis un Kenneli tinējs ir vērtējamas kā retas.

Lai gan dabas liegumā nav konstatētas īpaši aizsargājamās un retas bezmugurkaulnieku sugas, pētnieki uzskata, ka atjaunojot upju dabisko tecējumu, sugu daudzveidība Burgas pļavās varētu palielināties, tai skaitā, no kaimiņos esošajām teritorijām te varētu ienākt atsevišķas aizsargājamās un retas saldūdeņu bezmugurkaulnieku sugas.

Tekošajos ūdeņos - Sedā, Sedas labā krasta pietekā un grāvjos sastopami šai dzīvotnei tipiskās sugas - viendienītes, spēres, dūņenes, makstenes, trīsuļodi, vēžveidīgie, vaboles un gliemji, arī vairākas skrejvabolu un lapgraužu sugas. Bebru dīķus un grāvjus apdzīvo galvenokārt planktoniskie vēžveidīgie un odveidīgie divspārņi.

Kultūrvēsture

Burgas pļavu nosaukums, iespējams, radies no tuvējās Burgas muižas, - tā sākotnēji piederēja Borhu dzimtai, kas Livonijā ieradās 15. gadsimtā. Līdz mūsdienām muižas ēka nav saglabājusies. Netālu no Burgas pļavām norisinājusies Ērgemes kauja, kurā krievu karaspēks 1560. gada 2. augustā sakāva Livonijas apvienotos spēkus. Pēc šīs kaujas sekoja Vīlandes ieņemšana un vairākus gadus vēlāk beidza pastāvēt Livonijas valsts. Apmeklējiet Valkas novadpētniecības muzeju, lai uzzinātu vairāk par apkārtnes kultūras un vēstures vērtībām!

Apmeklējot dabas liegumus, īpaši svarīgi ievērot videi draudzīgu uzvedību:

- ❖ Atkritumus neatstāj dabā, bet paņem tos sev līdzī gluži tāpat kā atnesi.
- ❖ Neapmeklē retu augu un dzīvnieku atradnes, īpaši to vairošanās vai ligzdošanas laikā.
- ❖ Ceļo ar videi draudzīgiem transporta līdzekļiem, dod priekšroku velosipēdam, izbaudot brīnišķīgo Ērgemes pauguraines ainavu.
- ❖ Centies uzzināt vairāk par dabas vērtībām, iepazīsties ar informāciju uz kartē atzīmētā stenda.
- ❖ Cieni vietējo iedzīvotāju tradīcijas un īpašumu.
- ❖ Atbalsti vietējo uzņēmējdarbību, iepērcies reģiona veikalos un pēc iespējas atbalsti vietējos ražojumus.